

Izhaja vsaki dan.

Tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri, ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj.

Posamične številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink) mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici, Celju, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Novemestu itd.

Oglase in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, ulica Giorgio Galatti št. 18. — Uradne ure so od 2. pop. do 4. zvečer. — Cene oglaševanja 16 st. na vrsto peti; poslanice, smrtnice, javne zahvale in domači oglasi po pogodbi.

TELEFON številka 1157.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znaša

za vse leto 24 K., pol leta 12 K., 3 mesece 6 K. — Na naročbe brez dopolne naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom.) Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcijski lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.

Poštno-hranilnični račun št. 652.841.

Vojna na skrajnem Vztoku.

(Brzjavne vesti).

Japonske križarke v Singapuru.

LONDON 15. Listu „Star“ so brzojavili iz Singapore, da so dospeli tjakaj štiri japonske križarke.

Vojni dopisnik v japonskem vjetništvu.

PARIZ 15. Vojni dopisnik lista „Le Journal“ je iz Niučvanga brzojavil, da so ga Japonci pri Mukdeu vjeli, da postopajo zanjim lepo ter da se nadeja, da ga kmalo izpustijo.

Poročilo generala Kuropatkina. Napad Japoncev odbit.

PETROGRAD 15. General Kuropatkin je včeraj brzojavil: Trdovraten napad Japoncev na naše pozicije ob reki Fanho smo odbili. Več tisoč mrtličev pokriva polje pred našimi črtami.

(1000 mrtličev je enako s skupno izgubo 5000 mrtvih in ranjenih! Tu se je vršil zopet velik boj južno od Tielina na črti reke Fanho. Op. ured.)

Zarota v Koreji.

LONDON 15. List „Times“ poroča iz Tokija od 13. t. m., da je v Sulu odkrita zarota, ki je hotela cesarja prisiliti, da se odpove japonski konvenciji ter da pribeži na kako incenzemsko posladnino. Zarotniki so bili aretovani. Njihov načrt je bil tudi, umoriti generala Hasegava.

Dogodki v Rusiji.

MOSKVA 15. V minoli noči je bila na gledališčnem trgu močna eksplozija. Več oseb, od katerih je ena ranjena je bilo aretovanih.

Brzjavne vesti.

Škof szatmarski.

SZATMAR 15. Škof szatmarski, tajni svetnik Julij pl. Maszlényi je sinoči ob 12. in pol uri umrl.

SZATMAR 15. Škof Meszlényi je imenoval glavnim dedičem svojo škofijo in je szatmarskim dobrodelnim društvom zapustil nad en milijon kron.

Zapisega graškega župana.

GRADEC 15. Danes je namestnik grof Clary v navzočnosti deželnega glavarja grofa Attemsa slovesno zapisel župana dr. Fr. Grifa.

Kitajska mornarica.

LONDON 15. „Morning Post“ je včeraj sporočila iz Šangaja, da namerava kitajska vlada povečati svojo vojno mornarico ter v to svrhu združiti notvisne pokrajinske mornarične uprave.

PODLISTEK.

124

Prokletstvo.

Zgodovinski roman Avgusta Šenoa. — Nadaljeval in dovršil I. E. Tomić.

Prevel M. C. O.

Izza zidina je tu pa tam zasevalo ubijalno kopje. S stolpov Griča se je vil na zastavah luksemburški lev, širerči svoje kremplje, kakor da hoče sedaj pa sedaj skočiti na Kapitelj in podaviti vse. S stolpov stolne cerkve pa so se vile na praporju zlate neapeljske lilije, ne kakor evet nedolžnosti, smpak kakor ubijalno kopje. Sedaj je udaril zvon sv. Marka, a na zvoniku je zasvetil velik zubelj kakor krvava zvezda sredi belega dne, a v hipu je zasejala druga iskra z Medvedgrada. Griške ulice so polne, vse buči po mestu, vojska se gnete proti vratom, oklopi sevajo, kopje se ziblje na ramenih, kakor da se klasje pripogiblje v vetru, perjanice se vijejo kakor plice, vojski psujejo, grde, dvigajo pesti na meščanske hiše. Povsodi so vrata

Slavnost 15. marca na Ogrskem.

BUDIMPEŠTA 15. Slavnost 15. marca se je toliko tukaj kakor tudi po vsej deželi slovesno praznovala. V šolah in v društvih so se vršili slavnostni govori. Danes popoldne so bili na Petöffyjev spomenik položeni vencii. Mnogo hiš je v zastavah. Večina listov je priobčila slavnostne članke.

Nemški državni zbor.

BEROLIN 15. Državni zbor je pričel posvetovanje o proračunu državnega kancellarja. Paul Spohn (centrum) je utemeljeval resolucijo, po kateri naj bi Alzaška-Lotringija kakor samostojni del države dobila samostojno zastopstvo v zveznem svetu. Njegova stranka da želi, da postane Alzaška-Lotringija država v nemškem cesarstvu kakor so to druge zvezne države.

Stoletja je rekel govornik, nam je bila Alzaška-Lotringija odujena. Ako jo bočemo na-se priverzati, moramo z njo ravno tako postopati, kakor z drugimi zveznimi državami.

Lipeški zakon o prestolonasledstvu.

DETMOLD 15. Deželni zbor je odobril danes lipiški zakon o prestolonasledstvu v smislu predloga komisije.

V boj za pravice slovenskega naroda.

(Članek izven uredništva.)

II.

Ravno zato, ker so doslej naši voditelji vseh stanov svoje dolžnosti v tem oziru bodisi popolnoma zanemarjali, ali pa navadno le neodločno vršili prišlo je tako daleč, da v dejanskem življenju ne prazavajo ne vlada, ne drugi nam Slovincem skoro nobenih pravic. Tako daleč že smo, da smatra Nemec na slovenskih tleh za razžaljenje, ako ga ogovoriš slovenski!.

Ali nema biti nasprotno za Tebe, slovenski rojak, razžaljenje, ako Te tujec na Tvojih tleh nagovarja vedno v tujem jeziku?! Če se postavljajo tuji nam nasproti na takšno ekstremno stališče, moramo se tudi mi, — ponavljam: moramo se, da njim dejanski dokažemo absurdnost njihovega poštja!

Kar je njim dovoljeno proti nam, mora biti tudi nam dovoljeno proti njim: saj živimo vsi v isti državi pod istimi zakoni!

Izginita neodločnost in popustljivost v narodnem oziru, ki sedaj vlada v vseh

*) Pogledj v različne urade na Kranjskem, kjer uradniki — Slovenci — občujejo z nemškimi tovariši edino le nemški! Ako je več Slovincem med seboj, se pač navadno pogovarjajo slovenski; kakor hitro pa je pristopil le eden nemški tovariš, — pa vsi začnejo govoriti po nemški! To ni uljudnost — to je izraz suženjskega duha, ker nemški tovariš tudi mora znati pravilno slovenski! — Gg. slovenski uradniki — ne pomagajte kopati groba za narod svoj! Pisee.

zaprta, komaj da kaka meščanka pogleduje skozi okno. Samo lekar Galimello stoji bled, teman, uprtih rok na svojih vratih ter gleda prezirljivo na gnečo in vrvenje. Pred cerkvijo na konju stoji sredi te zmešnjave kapetan Ladislav Lučenec od Lučenca. Konj kakor da mu je prikovana ob tla, a tudi on sam se zdi kakor da je iz kamena. Nagnil je glavo, z očmi obhaja svoje čete, šepne kako besedo mlademu Prodanču, ki drži kraj njega luksemburški prapor. Sedaj pa sedaj pristopa kakov častnik in govori kako besedo, vprašuje, Lučenec pa samo maha, namiguje in pokimuje. V tem hipu je priletel na konju Jaroslav Isovič zasopjen.

— Kaj je? je zasaukal kapetan glavo, so-li Ivančani in Prišlina na mestu?

— Da, kapetan.

— Koliko Grčanov?

— Tri sto.

— Cvrsti ljudje?

— Smrt. Meščani so ostali doma.

— Bog jih! je škrtnil kapetan in potegnul konja za uzdo. Poženi najprej smet pred strele, naj nam njihove mrhovice napravijo most preko potoka. A ban?

naših stanov — in potem ne bodo možni slučajji, kakor sledeči: Blo je že preel precej leti; v neki gostilni v Ljubljani je bilo omizje slovenskih akademično izobraženih gospodov, katerim se je pridružil tudi neki novodošli nemški nižji uradnik! Slovenski gospodje so z mladim nemškim prišlecem govorili nemški in so njemu na ljubo tudi med seboj mnogo nemški občevali! Ko je to nekoliko mesecev trajalo, je rekel nekoč nemški gospod: »Pri Vas na Slovenskem je pač le drugače, nego na Ogrskem. Ko sem tam prišel v omikano družbo, so od začetka vsi z menoj prijazno nemški govorili; po nekaj tednih pa so to popolnoma opustili in moral sem začeti madjarski govoriti, ako sem sploh hotel s kom še občeovati.«

Slovenski gospodje so ta »kompliment« vnaprejši in mirno naprej — nemški govorili, dokler se je omenjeni »nadčlovek« »poniževal« s tem, da je zahajal v njihovo človeško družbo!

Vidiš, slovenski mladenič, ta vzgled narodne mladosti in neodločnosti od starejših slovenskih gospodov! Ne meči kamenja za temi! A ti bodi drugačen, odločen! Omika sicer zahteva, da govorimo z novim gostom v njegovem jeziku, ako smo ga zmožni — toda omika in takt tudi zahtevata, da se isti »tudi gost« nauči našega jezika, ako mu je dalje časa živeti med nami in občeovati z nami. — Ako sam nima toliko takta, naučimo ga po vzgledu naših nasprotnikov, in naj je, kdor je!

Drug izgled, kako valed naša neodločnost in popustljivost tuju »raste grebene«, preziranje naše narodnosti.

Bilo je nekeje na Kranjskem (tudi že pred več leti) v narodni gostilni slovensko omizje; le en nemški uradnik je bil med njimi, ki je sicer rajši govoril nemški nego slovenski, a občeval je tudi slovenski s slovenskimi gosti.

Nekoč se je pomaožilo to omizje za novo-pečenega fanatično nemškega doktorja, ki je nastopil v onem mestu prvo svojo službo. — Prve tedne, ko je zahajal med slovensko družbo, se je trudil govoriti slovenski; lomil je slovenščino, kakor je vedel in znal. — Ko pa je videl, da slovenski gospodje, — seveda sami »znani narodnjaki« — prav radi znanj in, če je on med njimi, tudi med seboj za njegovo voljo nemški govorijo, — opustil je slovenščino popolnoma, in ni prišla več nobena slovenska beseda iz njegovih ust v oni družbi! — Edino le z natakarijo (dasi je ista prav dobro govorila nemški), je govoril slovenski, da bi na ta način pokazal, da je slovenščina dobra edino le za psole, za služinčad, za omikano družbo pa ne. Po njegovem vzgledu se je začel ravnati kmalu tudi oni starejši, prej zmernejši nemški gospod.

— Neče navaliti na Kapitelj.

— O, inese naj ga vrag, to mu poplačam, se je razjezil kapetan, ošinivši z očesom mladega Prodančiča, ki je prebledel kakor zid. O! Horvatove vojske nič?

— Nič.

— Čas je! je plosnil kapetan z rokama in potegnul meč. Zatrobite! Zvonite! Na naskok!

Zatrobilo je deset trobent, zvon je začel močnejše udarjati.

— Naprej! Naprej! Živela Marija! Smrt Kapitlju! je grmelo na široko, da se je mesto treslo, in vojska se je usula proti vratom kakor gorski budournik, ki si med kamenjem predira pot. Visoko sredi vojske pa se je tresla perjanica gospoda od Lučenca, a poleg njega se je visoko vil v zraku luksemburški lev. Sedaj so se odprla vrata, Kamenena in Nova, a iz njih sta se rinili dve reki železnih ljudij, krik je oril za goro in dolom, pod težkimi kopiti se je tresla zemlja. Naprej! Naskok! Živela Marija! Smrt Kapitlju! Visoko, podobno strelji, se je vila sablja vojskovodje. Udri! leti! Naprej otrci, mudi se!

Slovenska družba pa je to vse mirno prenašala, in najhujši »radikalci« so takorekoč tekmovali s svojim »nemškutovanjem« za naklonjenost nemških gospodov! Podobni slučajji postajajo danes vedno gostejši!

Tako si slovenska radikalna in neradikalna gospoda sami vzgajajo najhujše zatiralce slovenščine in Slovincem celó pri nas na Kranjskem!

Draga slovenska mladina, tu imaš dva izgleda, kakšna ne smeš biti, kajti značajni narodnjaki ne ravnaajo tako! — Ljubezni do svojega naroda ne imej le na jeziku, ali pa sploh ne govori o njej, marveč vrši jo dejansko.

»Kakor očeta in mater, tako se naj naša mladina uči ljubiti svojo domovino: iskreno in mirno v mišljenju in dejanju, pa brez mnogo besedi!« — Te besede naj ti bodo v ravnilo ves čas tvojega življenja in delovanja za narod!

In morale bodo izginiti krivice, ki jih sedaj delajo Slovincem (z malo častnimi izjemami) vsi uradniki Neslovinci: od ministrov do zadnjih praktikantov na naših p.štah in davkarijah! X.

Rusko-japonska vojna.

Trst, 15. marca 1905.

(Dopis iz strokovnjaškega peresa.)

Sedanja glavna skrb Rusom mora biti, da se namestijo in čim bolje uredijo v svojih novih pozicijah. V to pa bi t. e. bilo še nekoliko časa. Umeje se, da so med njihove zadnje čete, ki naj pokrivajo vse gibanje, še vedno v dotiki s sovražnikom, približno na daljavo enega dnevnega marša, ter z boji dobivajo sovražnikove navale in s tem pridobivajo časa za zaposedenje in prireditve novih ruskih pozicij.

Zadnjič že, takoj po odločitvi pri Mukdenu, smo označili omenjeno črto zadnjih straž in res potrjuje (sicijelno poročilo Kuropatkina, da se črta zadnjih straž vleče ob reki Il, kakih 25 verst južno od Tielina. Do danes nimamo še nikakega poročila o krajevnih spopadih v vztočnem podaljšanju rečene črte ob reki Il; iz tega je sklepati, da bolj na vztočni strani Japonci niso prodrli za enodneven marš proti severu. Vsa govorenja o odrezanju ruske vojske, to je o ofenzivi Japoncev na obeh bokih Rusov, so torej neosnovana in brez vsake podlage. To izhaja še posebno iz dejstva, da japonska poročila govore le na sploh o »odrezanju«, ne da bi navajala v poštev prihajajoča krajevna imena in ne da bi pobilje označala črte.

Najbližja dotika med sovražnimi četami je sedaj 50 kilometrov južno od Tielina, na mandarinski cesti pri Sankjawa—Sukjancue. Le na tej cesti torej se je — kakor se zdi

Pred novimi vratmi je hkratu začela goreti mitnica, a v t. h. p. se je usulo kakor dež kamenja in strel s »popovskega turna« na glave kapetanove vojske. Zaječali so, škripali, besneli: Na turen! Naskočimo! Naskočimo! Priselanjajo lestve, vpenjajo se. Iz oken je deževalo kamenje, potiskalo se kopje, žvižgala strela, lestve so se lomile, glave pokale. Živela Marija! Smrt Kapitlju! Živel Ladislav! Smrt Lučenec, je kričala besna zmes ob preklinjanju in ječanju umirajočih.

Po bregu k potoku so leteli vojaki, skakali, plazili, sukali se, vatajali iz grmovja in kričali.

Toliko jih je, kakor da si nasejal prosa. Naprej na naskok! Na nasp!

— K mostu je zgrmel kapetan.

— Gričani naprej! Naskočite branik! je zakričal Isovič, poganjajoči Pavišino gručo s mečem pred seboj.

— K vragu! je škrtnil Paviša, pehaje se s pijano druhaljo, za to se nismo prodali. Kakor žival nas gonijo pod nož.

(Pride še.)

— vršilo neko progiranje od strani Japoncev. To se nam dozdeva kakor znak, da v bližnji bodočnosti ni pričakovati kakih znamenitih dogodkov. To je važno za Kuropatkin. Ne le, da mu sleherni pridobljeni dan izborna služi za zbiranje in urejanje svojih moči, ampak mu pride v taktičnem pogledu v visoki meri ugodno predstojajoča tajna ledu na reki Liaohe od Tielina v severno-zapadni smeri proti kitajski meji, kakih 90 kilometrov, — kajti oddaljena velika reka — široka gotovo kakih 150 korakov — mu bo izborna služila kakor taktična ovira proti napotom japonske premoči. Taka oddaljena reka pred fronto nadmešča najmanj polovico tiste armade, ki bi bila sicer, ako ne bi bilo te ovire, potrebna za zbirno obrambo teh pozicij. Četelje opozarjamo n. pr., kako je divizija generala Sasunih ob reki Jalu držala v šahu skoro 5 tednov najmanj petkrat močnejšo armado Kuroki. Slično velja tudi za reki Čaiho in Fanho, prihajajoči iz vztočne strni, ki se južno od Tielina zlivati v reko Liaohe. Tudi te dve reki je smatrati kakor izdatni taktični oviri v ruskem ognju. Dolgost reke Čaiho in Fanho iznaša pa približno 70 kilometrov od njijinega izvira. Ta izvira sta zapadno od taktično vevlačnega kraja Tsantsiadjan, ki je — kakor smo že povdarjali ta dni — glavna oporna točka na vztočnem krilu, ki ga Rusi brčkone za edejo sedaj. Iz okolice Tsantsiadjan izvirati tudi reki Husho in Tamia z vevlačnimi dolinami, ki tvorijo najkrajšo zvezo Iupan—Kirin. Velika je torej važnost Tsantsiadjana (kakor vztočne glavne zaključne točke ruskih pozicij) proti nameram Japoncev za obidenje ruskega levega (vztočnega) krila.

Da rekapituliramo: oddaljena reka Liaohe — utrjeni tabor pri Tielinu — gorovje Kamalin z gori imenovanimi rekama Čaiho in Fanho, in dalje severno z reko Tsinho — in, kakor vztočna krona te obrambene črte, Tsantsiadjan sam: to je prihodnja ruska glavna bojna fronta

Mi se nadejamo za trdno, da bo številna ruska kavalarija uporabljena tako, kakor je bila uporabljena minolo poletje v gorovju Fensulin: gibajoča se in vojujoča na važnih poteh s posebnim ozirom na soteske, mostove in druge posebno važne brambne točke, da bi neprestano, sicer v zvezi s sosedom, ali samostojno, ali z ofenzivnim, ali defenzivnim vedenjem — kakor bodo že zahtevale boje razmere — sovražnika nadlegovala, ga zavajala, vsled česar bo poslednji praljen v pogosto detaširanje ter potiskanje delov svoje moči v gorske doline, vsled česar se ti oddelki ne morejo združevati v skupen bojen akt na gotovem važnem mestu. Tako uhajajo taki sovražni oddelki, zavedeni od kavalarije, nekako iz rok svojega višjega poveljnika. Tudi vojna v južni Afriki je podala mnogo takih sijajnih izglede od strani burske infanterije na konjih. Mnogokatero znano so imeli Buri zahvaliti edino le v gornjem smislu porabljene infanterije na konjih. Tem bolj more tako nalogo vršiti moderna dobro organizirana kavalarija. Iz Kuropatkin razpolaga tudi sedaj z zadostno take kavalarije. Tereh vztočno od železnice je izborna ugrden za tako vojevanje. To pa tem izdatnejše, ker Japonci ne razpolagajo z zadostno dobre kavalarije. Če je bila pehota tako zavedena, je to za nasprotnika velike važnosti, ker pehota ne mora dospeti pravočasno na kako drugo mesto, kjer se je v istem hipu vnel kak važen, ali odločilen boj. Kavalarija pa, ki je zavala, more vendarle vsaj z enim svojim delom pravočasno dospeti na dotično mesto in preči v boj ter pripomoči do številne premoči, kar je sploh odločilno. In fakt je, da so si Angleži mogli pomoči proti taki taktiki infanterije na konjih le s tem, da so si v naglici preskrbeli jednako orožje.

Da pa ni ruska kavalarija v strogi zimi mogla po želji razviti takega delovanja, je umevno samo ob sebi. Stroga zima, vsled te pomanjkanje krme, težava dovažanja iste, in vsled tega potreba ostajanja pri trčau — to so okolnosti, ki so naravnost nesprotno gornji uporabi kavalarije.

Vendar pa se more reči, da je ruska kavalarija tudi v zimi do neke močne mere vršila to nalogo. Temu v dokaz je detašement Rennenkampf ki je ravno pred bitko pri Mukden velika dele armade Kuroki in Kamimura vlekla proti Sintsintinu in dalje vztočno, skoro do reke Jalu. Lahko si torej mislimo, kako bo v poletju, ob ločjem dovažanju krme, ruska kavalarija neprijetna Japoncem, uporabljena v zmišlu Rennenkampfem. Vpričo rečenega, in vpričo dejstva, da imajo Japonci vedno večji prostor za seboj,

da jim dovodne črte postajajo vedno daljše, je ruski kavalariji dano vedno več svobode za razvijanje svoje moči. Jasno je torej, koliko sil bodo morali Japonci oddajati od fronte za svrhe svojega zavarovanja na bokih in na dovodni črti. Jasno pa je tudi, zakaj je Kuropatkin do sedaj štedil kolikor le možno se svojo kavalarijo in je ni tudi pri Mukden uporabljal v starem zmišlu za atake.

Vprašanje o sklepanju miru.

Iz New-Yorka javljajo, da je list »Evening Post« prejel iz Washingtona vest, da tamošnji diplomatični krogi za gotovo pričakujejo, da stori Japonska tekom enega tedna definitivne korake za sklepanje miru ter da postavi take pogoje, ki jih Rusija gotovo v sprejme. (No, no, gospodo sicer nekaj tišči, ali še se bodo morali vaditi v potrpljenju.)

Tretja ruska eskadra.

Iz Sude poročajo, da je dne 13. t. m. dospela tjakaj iz Maroka ruska eskadra pod poveljstvom kontreadmirala Nebogatova.

Brzjavka Barzinija.

Barzini, vojni dopisnik milanskega »Corriere della Sera« v taboru generala Oku, je dne 13. t. m. preko Fuzana poslal svojemu listu nastopno brzjavko: Zavzetje Mukdena je le epizoda velikanskega boja, Rusi niso namreč branili Mukdena, ampak njihovo umaknenje in vse njihovo delovanje je bilo že v naprej določeno. To umikanje so oni hoteli šteti s tem, da so se trdovratno borili.

Se enkrat so Rusi nameravali izogniti se odločilni bitki, ki bi bila lahko postala odločilna katastrofa; toda, kakor so se stvari dogodile, ako ni nesreča odločilna, je vendar le ogromna Bitka se nadaljuje severno od Mukdena; sedaj je pričela druga doba.

(Barzini je bil najprej v ruskem taboru, a radi njegovih japonskih poročil so ga Rusi spodili, nakar je prešel k japonski armadi, odkoder je nadaljeval svoje protirusko poročevanje v »Corriere della Sera«.)

O položaju v Avstriji.

Vse se zdi, da baron Gautsch res nameruje preustrojiti svoje ministerstvo v parlamentarno. Ne ve se pa, da li se ima to zgoditi vseskozi, da li misli odtisniti vse birokrate in jih nadomestiti s parlamentarci, ali pa hoče Gautsch izvesti to le deloma. Gotovo pa je ta namera velikega pomena toliko za Gautscha samega, kolikor za bodoči razvoj v parlamentu in političnega življenja v Avstriji. Naravno je torej, da to namerjano preustrojenje parlamenta provzroča čim razsežnejšo diskusijo sosebno v nemških in čeških krogih.

Ali tu opazujemo nekaj posebnega, karakterističnega, ki nam kaže na neiskrenost in zavratnost Nemcev v vsej njihovi politiki. Dočim se Čehi — to je storil sosebno dr. Strasky te dni — izjavljajo simpatično o tej nameri in so v principu odločno za to, da se ministerstvo preustroji v parlamentarni zmišlu, opažamo pa na nemški strani neko hladnost, neko rezervo, sli pa celo direktno nasprotovanje. Tako piše poslanec Steinwender v svojem beljaškem glasilu odločno proti preustrojenju ministerstva. Po njegovem more neparlamentarno ministerstvo objektivneje voditi posle, dočim da je s parlamentarnim ministerstvom neizogibno spojena korupcija.

Ti pojavi od nemške strani so res veliki karakteristični za nemško — neiskrenost, na rekovane od nacionalnega egoizma. Oni so očetje sedanje avstrijske ustave. Vse svoje aspiracije so navidezno postavljali na temelj te ustave. S pretvezo, da branijo ustavno življenje so v prejšnjih letih vodili vse boje proti aspiracijam drugih narodnosti, in mnogo let so si tudi izposojevali ime od ustave — imenujejo se »ustavoverno stranko«. Človek bi torej moral misliti, da bodo ravno oni viharno zahtevali, naj država dobi zopet parlamentarno vladno, to je, vzeto iz parlamentarne. Ali ne! Oni so bili navdušeni za parlamentarno sestavo ministerstva, dokler so isto sestavljali — oni sami! Čim pa vidijo, da neparlamentarna vlada bolje služi — in kako jim je služila Körberjeva vlada — si mislijo, boljše je in so — proti preustroju uradniškega ministerstva v parlamentarno. Vedno so nastopali kakor paladini in vrli zaščitniki ustave, sedaj pa, ko naj bi dobili vladno, v kateri bi bil zopet enkrat izražen konstitucionalni princip, sedaj se boje, ker se boje, da bi tudi drugi mogli

biti deležni dobrot od praktičnega izvajanja tega principa. Taki so! Dokler se mogli ustavno življenje zlorabljati za svoje namene, so bili branitelji ustave; dokler je ista ustava zagotavljala svobodo in beneficije, ki so jih uživali le oni, detle so bili liberalni in branitelji ustavnega principa. Čim pa se boje, da bi jim konstitucionalni princip ne zagotavljal več monopoliziranja vsega političnega življenja, pa se navdušujejo za — uradniški ministerstva! Ni-li to neiskrenost na višku?

Angleški blagri v južni Afriki.

Avstro-ogrski konzul je iz južne Afrike sporočil, da vlada tamkaj lakota in raznovrstne druge nevolje, ker je mnogo ljudi brez dela. Kdor se hoče naseliti v južni Afriki, mora imeti že sklenjeno pogodbo s kakim delodajalcem in gotovega denarja 20 funtov šterlingov (to je 480 kron), sicer angleška vlada ne dovoli nobenemu, da se izkree.

Francozka cerkvena politika.

Neko poročilo iz Pariza pravi, da je ministerstvo Rouvier odločilo rešiti zakonski načrt glede ločitve cerkve od države še pred koncem sedanje zakonodajne dobe. Vendar se smatra za možno, da celo za verjetno, da bo parlament v tem vprašanju postopal svobododomiselno in zmerao, to izlasi tudi glede poslopij, namenjenih v cerkvene svrhe. Vlada predloga in predlogi komisije pooblaščujejo občine, da morejo skozi dvajset let po razglasu zakona odrekati cerkvenim odborom, ki se bodo osnovali, da dajo v najem cerkve, katerih lastnice so občine. Ta odredba bi utegnila imeti žalostnih posledic. Zahtevalo se bo torej, da se dolžnost občin, da dajo v najem poslopja, ki služijo v cerkvene svrhe, podaljša najmanj za dobo 20 let. Razum tega se predviđa, da se ne bo parlament protivil, da se cerkveni odbori spoje v družbe, ki bodo obsegale več nego 10 departementov. Na ta način se bo poskrbelo, da se iz reforme odstrani vse, kar bi utegnilo provzročiti razburjenost med prebivalstvom.

Prince Viktor Napoleon z konkordato. Parizki »Figaro« je priobčil članek prince Viktora Napoleona, v katerem se izvaja, da je konkordat, ki ga je sklenil Napoleon I. ohranil avtoriteto države in mi med prebivalstvom. Neumljivo da je, da politiki, ki se sklicujejo na suvereniteto državljanov, danes z mirnim srcem odpovedujejo konkordat ter se odpovedujejo pravici imenovanja škofov.

Drobne politične vesti.

Avstrija in Italija. Dunsjska »Neue Freie Presse« poroča iz Rima, da se tamkaj širijo govornice, češ, da namerava vojno ministerstvo zahtevati od zbornice 200 milijonov lir za utrjevanje italijansko-avstrijske meje.

Avstrijski častniki v Perziji. Avstrijsko vojno ministerstvo je dovolilo več avstrijskim častnikom, da smejo odpotovati v Perzijo kakor vojaški instruktorji.

Italijanska ministerska kriza. Kakor javljajo iz Rima, ostanejo v novem kabinetu vsi člani bivšega ministerstva, le na mesto ministerskega predsed. Giolittija stopi Fortis.

Ruski minister Witte, ki je podal svojo demisijo, ostane baje še v službi, dokler komisije, katerim on načeluje, ne izvrše svojih poslov.

Afera grofice Montignoso. Kakor javljajo iz Draždan, je kralj poveril rešitev sfere grofice Montignoso, bivše saške prestolonaslednice, pravcosodnemu ministru dr. Ottu.

Pruskim ministrom so se plače zvišale. Dosedaj je vsak pruski minister dobival po 36.000 mark letne plače, v zadnjem zasedanju pa je pruski državni zbor sklenil, da se zvišajo plače na 50.000 mark.

Španski kralj obišče Rim? Rimski list »Messagero« piše, da se sedaj v Rimu mudi grof d'Antino, tajnik španskega kralja, baje radi konkordata med sv. Stolico in Španijo in da se tudi pogaja, da bi španski kralj zamagel obiskati Rim. Grof d'Antino je imel že daljše razgovore radi tega s papežem in državnim tajnikom Merry del Valom.

Protektorat cerkvenih redov na Jutrovem. List »Berlin. Tagblatt« poroča iz Carigrada, da namerava Avstrija prevzeti sama v bodoče protektorat svojih cerkvenih redov in verskih ustanov po vsem Jutrovem, kakor izvršuje že faktično protektorat nad cerkvenimi redovi v zapadni Makedoniji.

— Srbske finance. Beligradska »Štampa« je prejela iz Pariza poročilo, da je finančni minister Paču zagotovil tamošnje finančnike, da je zagotovljeno, da bo skupščina glasovala za novo posojilo.

Domače vesti.

† Richard Camber. Predminolo noč je umrl tu Richard Camber, lastnik in izdajatelj lista »Solec«. Pokojni Camber je bil markantna oseba v našem javnem življenju, kajti njegovo delovanje in nastopanje je bilo tesno zvezano z dogodki in boji v našem mestu zadnja leta. Njegovo življenje zadnje čase je bilo — neprestno, srdito in brezobziren boj. Ne da se tajiti, da je dosegel marsikak uspeh proti sedanji gospodovalni stranki in da je svojim nasprotnikom provzročil marsikako grenko uro, sli oai njemu tudi. Sedaj je izvojeval. Naj počiva v miru.

Pokojni Camber se je rodil dne 9. julija 1853. v Braču v Dalmaciji. Gimnazijo je dovršil v Trstu. Pravo je učil na Dunaju. Položil je skušnje za notarja.

V Trstu je bil branitelj v kazenskih stvarih od 18. marca 1886. do leta 1900.

V svojih mladih letih, ko je bil še jurist, je vdobil dve pohvalni pismi od zaderske občine: eno za rešitev mnogih človeških življenj v neki nevihti, drugo za srčnost povodom nekega požara. No, viharo življenje in njegov temperament sta ga privedla slednjaji na časnarsko polje, na katerem je tudi sklenil svoje življenje. Pogreb bo danes ob 4. uri popoldne in sicer iz hiše žalosti v ulici del Moro št. 13. Družini pokojnega je dospelo mnogo sožalnih brzjav in veliko število vencev. Pogreb četa biti jako imponanten.

Sprememba na tržaškem namestništvu? Spljetsko »Jedinstvo« piše, da je zvečelo z Dunaja iz zanesljivega vira, da zamenj sedanjega namestnika v Trstu prince Hohenlohe, general Galgozey. Mi beležimo to vest po dolžnosti kronistov.

Ravnopravnost na solnem uradu v Trstu. Dolgo čakam že, da bi se cglasil kateri spretnijih in energičnejih trgovcev, da opiše razmere, ki vladajo na c. k. solnem uradu v Trstu v jezikovnem pogledu. A ker moče nikdo drugi, pa naj napišem jaz par besed. Ravno te dni sem bil zopet osebno na rečenem uradu, da bi plačal sol. V dotični izbi so bili trije uradniki, a ni eden njih ni umel niti besede slovenski. To je nečuveno vspricho dejstva, da ima ta urad največ posla z našim slovenskim ljudstvom. Tudi neki na novo nameršeni pisar ne umeje našega jezika. Vendar sem opzil, da se je silil govoriti nekatero slovenske besede. Ko pa je šul to blagajničar, ga je zavrnil: »Kaj govorite to, ko ne znaste. Vprašajte ga po italijanski!«

Mladenič pa, ki naj ti ga vprašali po italijanski, je bil — iz Suhorja! Ni umel torej niti besede italijanski.

Ko sem prišel jaz na vrsto, zahteval sem po slovenski soli. Ker me pisar ni nič umel, mu je blagajničar nekaj tolmačil. Ko pa je o tem mojo vas imenoval po italijanski, sem jaz hitro prigovarjal, da tako ni smeti zapisati. On pa mi je odgovoril osorno, da tako je po — nemško! Jez na to: Zakaj pa vsprejemate denar tudi iz nemških rok? Na to vprašanje nisem dobil nikacega odgovora. Rekel pa sem, da odslej bom zahteval tudi slovenske tiskovine!

Velečenjeni trgovci, tovarši, in rojaki aplah: polagam vam na srce, da vsi brez izjeme, mali in veliki, energično in odločno zahtevate od solnega urada v Trstu, naj vam izdajajo slovenske tiskovine in naj poslujejo z vami v vašem materinem jeziku! Srce me je bolelo, ko sem čul nekega trgovca z našega kršnega Krassa, ki je bil prišel plačat sol in je o tem govoril — italijanski! Za danes nčsem navajati imena. Ali o prvem sličnem slučaju ne bom molčal več. Vsakdo bodi značajan in konsekventen v zahtevanju enakega prava tudi za nas — sicer le v javnost žajim brez vsacega obzira! Ne pričakujmo nikar, da bi nam pomagal kdo, dokler ne bomo sami zahtevali energično in neodjenljivo. Le skupnim in odločnim zahtevanjem moremo kaj doseči. Spčstovan je le, ki zna kazati svojo moč in — zobe.

Trgovci na deželi.

Novo utrdbe v Puli. Vojno ministerstvo zgradi v puljski luki nove utrdbe, izlasti zveže po širokem pomolu otok Brioni s fortom Loux na kopnem, tako, da bo vhod v puljsko luko zaprt od južne strani. Strški so proračunjeni na 6 milijonov kron.

Pekarna in sladničarna z lastno tovarno biškovov

Josip Mreule

TRST - ulica Molin Grande št. 32 - TRST
3 krat na dan svež kruh, raznovrstne moke prvih
ogerskih mlinov, dve vina v buteljkah, sladice itd.
Sprejema naročbe za sladice.

Podpisani priporoča svoj izkušen

železni plug

s kolesi za oranje na polju, pri brajdah in drevju,
za pletev, zasipanje, zrivanje itd. samovodilen,
preprost, lahek in cen. — Svoje dobro znane
škopilnice proti peronospori in svoje ne-
prenehljivo vinske stiskalnice.

ŽIVIC, inženjer - Trst

Skladišče - trgovinska ulica 2.

Dragotin Dapisin

TRST - ulica Bonomo št. 1 - TRST.

Zaloga ovs, otrobov, žita, kakor
tudi moke ogerskih paromlinov.
Prodaja samo na debelo.

Zaloga istrskih in dalmat. vin

v ulici Cecilia 16 (vogal ul. Ruggero Manna)
Zaloga je vedno preskrbljena z vini najboljših
kletij. Cene: istrsko po 64 st., belo brsko po 80 st.,
opolo iz Visa po 72 st., vse franko na dom.
Za obilne naročbe se priporoča

IVAN TONEL.

JAKOB SOTLAR

Via dei Bacchi 3.

Zaloga dalmatinskih in istrskih vin prve
vrste. Vsakovrstni desertni likerji. Najfinejši
spirit za konzerve.

Prodaja na debelo in drobno.

Dostavljanje na dom.

Zaloga

pristnih dalmatinskih vin
lastnega pridelka kakor tudi

oljkega olja.

Prodaja na debelo in drobno.

Franko na dom olje od 5 litrov in vino
v sodčkih.

Peter G. Bervaldi

ulica Gelsi št. 1
TRST

ANTON SKERL

mehanik, zapriseženi zvedenec.

Trst - Carlo Goldonijev trg 11. - Trst.
Zastopnik tovarne koles in motokoles „Puch“.

Napeljava in zaloga električnih zvončkov. Izključna
prodaja gramofonov, zono fonov in fonografov. Zaloga
priprav za točiti pivo. Lastna mehanična delavnica za
popravljanje šivalnih strojev, koles, motokoles itd.
Velika zaloga pripadkov po tovarniških cenah.

TELEFON št. 1734.

Anton Zerjal

TRST - ulica Belvedere št. 3 - TRST
priporoča svojim cenjenim rojakom v mestu, okolici
in na deželi vedno sveže jedilno in kolonijalno
blago, tu in inozemskih testenin, raznovrstnega olja.
Pošilja na deželo na debelo in drobno.

Cene zmerne.

Pekarna, sladničarna in tovarna biškovov

Vinko Škerk

TRST - ulica Acquedotto št. 15 - TRST
Filijalka v ulici Miramare št. 13

Raznovrsten kruh, moka prvih tovarn, sprejema na-
ročbe na najfinije pecivo ter dostavlja kruh na dom.
Za obilne obisk se toplo priporoča cenj. občinstvu.

Zaloga istrskega vina

Trst, ul. S. Francesco d' Assisi št. 2

Prodaja na debelo in drobno.

Istrski teran prvih kletij iz Višnjana po 36 nvč.
belo sladko, osušeno
Franko na dom v sodčkih od 5 litrov naprej.
Krmurjem in tratorjem po dogovoru. — Darilo
K 2000 se izplača istemu, koji bi zamogel dokazati,
da je vino ponarejeno ali pomešano z drugimi snovmi.

Karlo Louvier

zlatar in draguljar

Trst - v ulici Barriera vecchia 10 - Trst.

Prodaja in zamenjava zlata, srebra in dragulj
ter izvršuje vsakovrstne popravke.

CESARE ALPRON

komisije in zastopstva

TRST

ulica Acquedotto 65, I.

Odlikovana v Rimu s zlato
kolajno in
— zaslužnim križcem —

Odlikovana tovarna
za čopiče in ščetke

Odlikovana na Dunaju s
zlato kolajno in
— častno diploma —

IVAN ANGELI

ulica Vincenzo Bellini (nasproti cerkve sv. Antona novega).

Edini specialista za izdelovanje zidarskih in slikarskih čopičev; lastna specialiteta čopičev
za barvanje s pokostjo.

Pleteni naslanjači francoskega sestava in nedosežne kakovosti.

Se ne boji nikake konkurence glede zmernih cen kakor tudi izvrstnega izdelka.
Čuvati se je dobro, da se ne zamenja moja trdka s konkurenti jednakega imena.

„Avstrijsko parobrodno društvo“ - Trst.
(Avstro-amerikanska proga.) - Fratelli COSULICH.
Nova redna, hitra in direktna služba za blago in potnike
mej Trstom in Novim Jorkom.
Hitri in elegantni novi brzoparobrod

GEORGIA

6000 ton. odpluje dne 22. marca v Novi York.
Potnina znaša III. razred K 175.—, I. razred K 300.—.

Potreba in hrana (vsak dan svež kruh in meso) dobro vino, zdravniške službe. Parniki so
električno razsvetljeni in ventilirani. Potniki III. razreda imajo popolno svobodo na krovu.

Za pojasnila se je obrniti na društvo v Trstu, ulica Molin piccolo št. 2

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poroštvo.

Piazza Caserma št. 2, I. n. — TRST — V lastni hiši. Telefon št. 952.

Vhod po glavnih stopnicah.

Hranilne uloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud zadruga in jih obrestuje po 4%.

Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vlaga se lahko po 1 krono.

Posojila daje samo zadrugi in sicer na uknjižbo po 5 1/2%, na menjice po 6%, na
zastave po 5 1/2%.

Uradne ure: od 9.—12. dopoldne in od 3.—4. popoldne.

Izplačuje vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.

Ima najmoderneje urejeno varnostno celico za shrambo vrednostnih papirjev, listin itd.

Poslovno hranilnični račun 816.004.

„SLAVIJA“ sprejema zavarovanja člo-
veskega življenja po najraznovrstnejših
kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji,
ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti
je ugodno zavarovanje na doživetje
in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let
pravico do dividende.

MALA OZNANILA

V novi prodajalnici jestvin
in kolonijal Petra Peternel
v ulici Giulia št. 76
je dobili vsakovrstne jestvine
kakor: kavo, riž, testenine
(napelske), sladkor, turško
in belo moko, naravno maslo,
sveče, milo, jedilno olje prve
trste po 36 nvč.
— Blago vedno sveže. —

Čevljarnica
Iv. Lekan
TRST ul. Giulia 7 (p. ljnd. vrtu)
izvršuje točno in elegant.
vsakovrstna obuvanja za
gospo, gospode in otroke.
Specialiteta: obuvanje za
defektne noge; obuvanje
po kopitah zad. modela.

Prodajalnico jestvin
založeno z vedno svežim
blagom I. vrste kakor:
kavo vseh vrst, sladkorja,
olja, mila, kisa, testenin,
moke, otrobov itd. pripo-
roča svojim rojakom udani

Počkaj Ivan
ul. PETRONIO 2 (vogal ul. S. F.)

Tomasoni Ulisse
Trst slikar-dekorater.
Sprejema delo na deželi. De-
koracije sob s papirjem. Sli-
kanje sob in napisov v vseh
slogih in na vse načine. Po-
narejen les in marmor. Bar-
vanje pohištva, podov itd. Vse
po zmernih cenah, točno in
hitro. — Delavnica: ulica Ugo
Foscolo št. 19.

Svoji k svojim!
Podpisani priporoča svojo
zalogo oglja, drva, pre-
moga in drugo razno kur-
javo ter petrolej. Poši-
ljanje na dom.

Josip Muha,
ul. Cavana (uhod ulica Ca-
vazzeni št. 3).

Guerino Marcon
ulica Tivarnella št. 3
Priporoča svojo zalogo
ogljja in drv, ki je vedno
preskrbljena z najboljšim
kranjskim blagom. Pro-
daja na debelo in drobno.
Pošiljanje na dom.
— Telefon št. 1664.

MIRODILNICA
Simona Skrinjar
ulica Farneto št. 33
podružnica
ul. Settefontane 629
sprejema tudi pismena na-
ročila ter pošilja na za-
hitevo blaga na dom po
najnižjih cenah.

MIRODILNICA
Henrik Bonetta
ul. Carradori 18 (vogal Gappa)
Specialiteta navadnih in me-
dicinalnih drog, barv, pokostj,
lakov, ščetk, čepčev, navad-
nega in parfumnega mila, pe-
troleja, spirita (žeste) za go-
retli. — Barvilo za čiščenje
vina.
Nizke cene.
Prodaja na debelo in drobno

Iv. Kopač
svečar v Gorici
priporoča priznane naj-
boljše in najcenejše
♦ voščene sveče ♦
Cenik brezplačno in franko

Nova prodajalnica
Romolo Perini
zlatar in droguljar
Via del Rivo 26
Sprejema popravke, kupuje
zlato, srebrno in juvelje.
Popravlja ure na jamstvo.

Narodni kolek je
vdomiti pri upravi
„Edinost“

TOVARNA POHIŠTVA IGNAC KRON
TRST, ULICA CASSA DI RISPARMIO 5
MEBLOVANJE PO NAJMODERNEJŠIH ZAHTEVAH
KATALOGI BREZPLAČNO.

Prvo primorsko podjetje za
prevažanje pohištva in spedijsko podjetje

RUDOLF EXNER - TRST

Telefono št. 847. - Via della Stazione št. 7. - Telefono št. 847.
Filijalke v PULI, GORICI, REKI in GRADEŽU.

Prevažanje pohištva na vse kraje tu- in inozemstva v zaprtih
patentnih vozovih za pohištvo, dolgih 6 do 8 metrov.

(Pošiljanje predmetov, ki se jemljejo na potovanje in prevažanje blaga na vse pruge.)

Sprejema se tudi pohištvo in druge predmete v shrambo v lastna za to pripravljena skladišča.

Edini tržaški zavod za
ČIŠČENJE in SHRANJEVANJE PREPROG „VACUM-CLEANER“.

Točna postrežba in nizke cene.

Trgovci!
Dopisujte v svojih
trgovskih poslih vedno
v slovenskem jeziku in
zahtevajte vselej slo-
venske račune!

Podpisani naznanja slavnemu občinstvu, da je otvoril
v ul. Scalinata št. 4 (vogal ul. Giuseppe Caprin ex Erta)
PRODAJALNICO z mrtvaškimi predmeti, vencev, cvetlic itd.
v velikej izberi
ANGELJ BUSETTI.

Podpisani si dovoljuje naznanjati cenjenemu občinstvu, da je otvoril
prodajalnico manifakturnega blaga na
trgu sv. Ivana št. 1.

V zalogi bo držal tudi veliko izbero perila, platenine, krp, pregrinjaj
in preprog kakor tudi bogat izbor drobnarij.

Spoštovanjem
Viktor Bertoli.

Intabulacije

(Vknjižbo)

za TRST in okolico po 4 3/4 %
proti odplačevanju od 1. do 60 let daja

HENRIK GIBERTI

lastnik Prvega avtoriz. posredovalnega in koncesijoniranega zavoda
z odobrenim tarifom, z razpisom vis. ces. kr. namestništva št. 29.460 III.

Obenem tudi oblastveno poobl. zavarovalni agent in upravitelj hiš
in zemljišč vsled dovolitve mest. magistrata št. 14.245 kakor tudi

GLAVNI ZASTOPNIK

Uzajemno zavarovalne banke „Slavija“

TRST ul. Vincenzo Bellini št. 13 I. n. — Telefon št. 1567.

„Slavija“

vzajemna zavarovalna banka v Pragi. — Rezervni fond 29.217.694/46 K, izplačane odškodnine: 78.324.623 17 K.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12

Zavaruje poslopja in premočnine proti
požarnim škodam po najnižjih cenah.
Škode cenjuje takoj in najakutneje.
Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne
podpore v narodne in občnokristne
namene.